

Денищик О.Ю.

консультант з екології,

Журнал Ecolidsplanet, Великобританія

Холодна Н.Б.

вчитель-методист біології і екології,

Гімназія ім. Олійника, м. Бровари

ОСВІТА В ІНТЕРЕСАХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛІ

У 2015 році світові лідери затвердили 17 глобальних цілей сталого розвитку (ЦСР), мета яких – до 2030 року викоринити бідність, подолати нерівність і несправедливість, зупинити зміну клімату. Це завдання передбачає переосмислення всіх аспектів людської діяльності, тому освіта визначається у міжнародних документах як Ключевим інструмент досягнення ЦСР [1, с. 7]. З'явилася й окрема дисципліна «Освіта в інтересах сталого розвитку».

Так, згідно з міжнародними документами, навчання на основі принципів Освіти в інтересах сталого розвитку (ОСР), серед іншого передбачає наступне:

- інтеграцію принципів ОСР в стратегії й програми;
- закріплення принципів ОСР в навчальних програмах і підручниках;
- інтеграцію принципів ОСР в педагогічну освіту;
- застосування принципів ОСР в рамках шкільних занять.

Відповідно, передбачається, що ці принципи повинні знайти відображення в усіх навчальних програмах системи формальної освіти, включаючи початкову і середню.

Окремо підкреслюється, що навчальні програми також повинні забезпечувати освоєння не тільки базових знань, але і так званих «ключових компетенцій», зокрема, навичок системного та критичного мислення, стратегічного бачення, розв'язання проблем, участі у громадській діяльності та вирішення конфліктів [1, с. 10].

Навчання по кожній із цілей сталого розвитку має три завдання, тобто три складових навчального процесу.

По-перше, навчально-пізнавальне завдання – формування знань і розумових навичок, необхідних для кращого розуміння ЦСР і проблем, що необхідно вирішити для їх досягнення.

По-друге, соціально-емоційне завдання – розвиток соціальних навичок, що дозволяють учням взаємодіяти, приходити до узгодженого рішення і обмінюватися інформацією з метою досягнення ЦСР.

По-третє, поведінковими завдання – формування практичної діяльності. Це відповідь на питання: «А що я можу зробити саме зараз?»

Це лише міжнародні вказівки й передбачається, що кожна країна розробить стратегії і практичні плани адаптації системи освіти згідно ЦСР.

Міжнародні й національні організації багатьох країн створили вказівки до викладання для вчителів. Як наприклад, вказівки від Фонду Oxfam або Ради Міжнародного співробітництва Манітоби [2; 3]. В документах було побудували зв'язки з національною шкільною програмою, у Великобританії було рекомендовано включити матеріали з Освіти в інтересах сталого розвитку до шкільної програми предметів «Наука» і «Географія».

Офіційним Українським учасником міжнародного процесу «Освіта в інтересах сталого розвитку» є Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління Міністерства енергетики і захисту довкілля. Ректор академії є членом наглядової ради ЄЕК ООН в процесі «Освіта в інтересах сталого розвитку» [4].

Найбільш активно міжнародною організацією в Україні, що займається освітою для стійкого розвитку є Дитячий фонд ООН, ЮНІСЕФ. Так, цією організацією було впроваджено проєкт «Найбільший урок у світі» для проведення уроків про Цілі сталого розвитку у школах. Наразі, у партнерстві з освітньою платформою «Студія Онлайн-освіти Educational Era» ЮНІСЕФ розробляє освітній ресурс з планами уроків та відео про Глобальні цілі [5].

Цілі сталого розвитку вже відображено у підручниках Біологія і Екологія для 11 класу. Так, у підручнику за авторством Соболя В.І. згадується той факт, що було визначено цілі сталого розвитку, але вони не називаються [6, с. 202]. Підручник містить велику кількість інформації, але на жаль йому бракує практичних прикладів щодо розв'язання екологічних проблем, як на глобальному так і національному рівнях. Матеріал подано скоріше із розрахунку на запам'ятовування, що не включає розвиток критичного чи стратегічного мислення, згідно з вимогами міжнародних документів. У Підручнику для 11 класу Біологія

й екологія закладів загальної середньої освіти автора Остапченко Л.І. міститься перелік Цілій сталого розвитку [7, с. 169-171]. На жаль, жодне із завдань Освіти в інтересах сталого розвитку не було поставлено. Частково лише торкнулися першого завдання, а саме формування знань і розумових навичок, необхідних для кращого розуміння ЦСР і проблем, що необхідно вирішити для їх досягнення. Ані соціально-емоційне завдання, ані поведінковими завдання не було виконано.

На думку авторів, єдиним навчальним матеріалом українською мовою, що було відповідає всім трьом завданням Освіти в інтересах сталого розвитку (навчально-пізнавальне, соціально-емоційне та поведінковими) є «Путівник молодой людини: як змінити світ», що підготували у співпраці дві міжнародні організації AIESEC та UN Volunteers [8].

На жаль, складається враження, що Міністерство освіти й науки України не бере активну участь в цих процесах побудови національної системи освіти в інтересах сталого розвитку. Для втілення у навчальну програму принципів та завдань ОСР необхідно в першу чергу визначити місце у шкільній програмі та озброїти вчителів відповідними знаннями та методиками. Поки що жодного методичного матеріалу для вчителів не було видано, на курсах підвищення кваліфікації вчителів не знайомлять ані з тематикою, ані з методиками викладання. Якісні освітні матеріали як для вчителів, так і для учнів існують англійською мовою. Шлях, який здається авторам найбільш ефективним це переклад і адаптація матеріалів, що існують у поєднанні із навчанням вчителів. Це дозволить наблизити освіту в інтересах сталого розвитку в Україні до найкращих міжнародних стандартів.

Список використаних джерел:

1. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals – Learning Objectives // France, 2017. – 66 p.
2. Oxfam GB. The Sustainable Development Goals A guide for teachers // 2019. – 32 p. URL: <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620842/edu-sustainable-development-guide-15072019-en.pdf?sequence=4>
3. Manitoba Council for International Cooperation. A Guide for Teaching the Sustainable Development Goals. URL: http://mcic.ca/pdf/SDG_Primer_FINAL.pdf
4. URL: <http://ecoosvita.org.ua/storinka/pro-nas>
5. URL: http://www.un.org.ua/en/?option=com_acymailing&ctrl=archive&task=view&mailid=49&key=8LajnEiw&subid=796-P5aUUfpKfO6Gc0&tmpl=component

6. Соболев В. І. Біологія і екологія (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. освіти // Абетка, 2019. – 256 с.

7. Остапченко Л.І. Біологія і екологія (рівень стандарту) : підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти. – Київ : Генеза, 2019. – 208 с.

8. AIESEC. Путівник молоді людини: як змінити світ.
URL: <http://sdg.org.ua/images/Putivnuk.pdf>

Іващук А.С.

аспірант,

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ У ГАЛИЧИНІ У ПЕРІОД 1890–1939 РОКІВ

Навчання французької мови у Галичині в період 1890–1939 років провадилося у тісному зв'язку із тогочасними європейськими соціальними, культурними та науковими тенденціями. Навчання французької мови характеризується посиленням уваги до практичного її опанування. Тогочасні методисти наполягають на тому, що навчання сучасних мов більше не може провадитися за тією ж методикою, що й навчання класичних (латини та старогрецької).

У період 1890–1939 років навчання французької мови здійснювалося засобами прямого методу навчання іноземних мов. На думку французького методиста К. Пюрена, прямий метод навчання іноземних мов не має на меті лише навчання іноземних слів без звернення до їхніх еквівалентів у рідній мові, а й навчання усного мовлення без звернення до посередництва письмового та навчання граматики без звернення до правил [2, с. 64]. Також науковець зазначає, що прямий метод був першим у історії МНІМ, який був сконцентрований на мотивації учня, на пошуку методів, які відповідали б інтересам, потребам та здібностям учня з допомогою прогресії, яка йде від простого до складного. Клод Жермен описує прямий метод як такий, який повинен розвивати вміння читати та писати вже після того, як учень навчився говорити [1, с. 127].